

ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΚΡΑΤΙΚΟ

Τι καταγγέλλουν οι αυτόπτες μάρτυρες τριάντα χρόνια μετά για τη μεταχείριση εκατοντάδων νέων ανθρώπων που τραυματισμένοι στα φορεία, στα κρεβάτια και στα χειρουργεία βίωσαν τη βαρβαρότητα στο Ρυθμιστικό Κέντρο Αθηνών

Ακόμη και οι εμπειρότατοι κρατικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί οι οποίοι εκλήθησαν το 1974 από την πολιτεία να εξετάσουν τα αιματηρά γεγονότα του Πολυτεχνείου, τα έχασαν. Σάστισαν με όσα είδαν και άκουσαν, τρόμαξαν με όσα διαπίστωσαν. Όσο υποψιασμένοι κι αν ήταν όταν ξεκίνησαν την έρευνά τους, πολύ γρήγορα διαπίστωσαν ότι δεν ήταν σε θέση να συλλάβουν το μέγεθος της βαρβαρότητας.

Δεν μπορούσαν να φανταστούν αστυνομικούς να εξαπολύουν ανθρωποκυνηγητό στους χώρους των δημόσιων νοσοκομείων. Να συλλαμβάνουν και να δέρνουν με γροθιές, κλωτσιές και κλομπ τραυματίες και συνοδούς. Να επιτίθενται σε ανυπεράσπιστους φοιτητές που είχαν μεταφερθεί σε οικτρή κατάσταση από το Πολυτεχνείο. Να εισβάλλουν στους διαδρόμους, στους θαλάμους και στα χειρουργεία και να κακοποιούν τραυματίες πάνω στα φορεία και στα κρεβάτια. Να σκοτώνουν!

Για κάτι τέτοιες σκέψεις οι εισαγγελείς και οι επιθεωρητές πίστευαν ότι χρειαζόταν αρρωστημένη φαντασία. Μόλις συνειδητοποίησαν το λάθος, η περίφημη φλεγματικότητά τους κλονίστηκε. Αυτό συνέβη όταν ερεύνησαν τα τραγικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο Ρυθμιστικό Κέντρο Αθηνών, το σημερινό Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς».

Εκεί, στο μεγαλύτερο νοσοκομείο της χώρας, γράφτηκε η «μελανότερη σελίδα της ιστορίας του Πολυτεχνείου», όπως είπε με την αγόρευσή του στη δίκη των υπαιτίων ο εφέτης Νίκος Γανώσης. Εκεί, ολοκλήρωσαν το δολοφονικό τους έργο οι «δυνάμεις του ολέθρου», όπως παρομοίασε τη στρατιωτική επιχείρηση της χούντας ο εισαγγελέας Δημήτρης Τσεβάς. Τη «νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου», όπως χαρακτήρισε το ξημέρωμα της 17ης Νοεμβρίου 1973 στο Ρυθμιστικό Κέντρο Αθηνών, επιθεωρητής του υπουργείου Υγείας.

«Ότε ήρχισεν η διακομιδή των πρώτων τραυματιών, εις το Ρυθμιστικόν Κέντρον Αθηνών, η ανθρωπίνη βαρβαρότης έδειξε το

αληθές προσωπίον της, ημαύρωσε και διέσυρε πάσαν έννοιαν φιλαλληλίας και ανθρωπισμού» τονίζεται στο πόρισμα Τσεβά. «Οι τραυματίαι δεν απετέλουν εκεί αντικείμενον περιθάψεως και μερίμνης αλλά στόχον κανιβαλικών εκδηλώσεων εκ μέρους ευαρίθμων, εκ των αυτόθι υπηρεσιακώς ευρισκομένων, αστυνομικών υπαλλήλων».

Στα ίδια συμπεράσματα θα καταλήξει, ένα χρόνο αργότερα, και ο Νίκος Γανώσης, στη δίκη των υπευθύνων του Πολυτεχνείου. Μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας, θα αναφερθεί στα θλιβερά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο μεγαλύτερο νοσοκομείο της χώρας. «Να πηγαίνουν οι τραυματίες εκεί που η πολιτεία είχε τάξει να τους παρέχεται βοήθεια και να κακοποιούνται και αυτοί και οι δικοί τους και όποιος τους συνόδευε».

Λίγο μετά την επέμβαση των τανκς, θα ακολουθήσει η επέλαση της Αστυνομίας στο νοσοκομείο όπου μεταφέρθηκε η πλειονότητα των εκατοντάδων τραυματιών του Πολυτεχνείου: νεαρά παιδιά, φοιτητές και εργαζόμενοι. Στο εσωτερικό του Ρυθμιστικού Κέντρου Αθηνών και στον προαύλιο χώρο θα εισβάλουν δεκάδες αστυνομικοί, οι οποίοι θα μετατρέψουν το νοσοκομείο σε ρωμαιοκή αρένα. Σαν να ήταν χθες, ο διοικητικός υπάλληλος του νοσοκομείου κ. Κυριάκος Χουχουλιδάκης ανακαλεί στη μνήμη του τις εικόνες ντροπής που αντίκρισε σαν σήμερα πριν από 30 χρόνια. «Όταν έφτασα στο νοσοκομείο είδα το προαύλιο γεμάτο από δεκάδες αστυνομικούς. Με το που έμπαινες ορμούσαν πάνω σου με άγριες διαθέσεις. Τα περιστατικά έρχονταν σωρηδόν. Έπεφτε πολύ ξύλο, δέρνανε ανηλεώς. Είδα αστυνομικούς της φρουράς του νοσοκομείου να χτυπούν αλύπητα. Θυμάμαι έναν από αυτούς, με πυρόξανθα μαλλιά, ο οποίος έτρεχε σαν δαιμονισμένος και έβγαζε αφρούς από το στόμα. Ήταν άλλοι άνθρωποι...».

Τον τρόπο που σκέπασε απ' άκρη σ' άκρη το νοσοκομείο δεν θα ξεχάσει και ο γιατρός κ. Νίκος Σγούρας. «Η αυλή του νοσοκομείου έμοιαζε με ρινγκ. Αστυνομικοί έδερναν όποιον νεαρό έβλεπαν μπροστά τους. Θυμάμαι ότι κάποιοι είχαν διασπείρει την πληροφορία ότι "οι κομμουνιστές βγήκαν από το Πολυτεχνείο να καταλάβουν το υπουργείο Υγείας και το κτίριο του ΟΤΕ". Ίσως αυτό να έγινε σκόπιμα για να θορυβήσουν τους αστυνομικούς, ούτως ώστε να δείχνουν υπερβάλλοντα ζήλο». Σύμφωνα με τον συνάδελφό του κ. Ιωάννη Θεόπιστο, ο οποίος μαζί με όλο το ιατρικό επιτελείο των χειρουργικών μονάδων παρέμεινε στο νοσοκομείο για τρία εικοσιτετράωρα, «εκτός από τους ένστολους και με πολιτική

περιβολή αστυνομικούς, στο Ρυθμιστικό Κέντρο ήταν πράκτορες της ΚΥΠ και άνδρες της ΕΣΑ. Μιλάμε για εκατοντάδες που είχαν περιζώσει όλο το χώρο του νοσοκομείου».

Το ξημέρωμα της 17ης Νοεμβρίου, «με ένα παπούτσι στο πόδι και πρησμένα μάτια», θα βρεθεί στο Ρυθμιστικό και η νεαρή διοικητική υπάλληλος του νοσοκομείου κυρία Βάσω Σταθοπούλου. Αναζητούσε τα αδέρφια της, που μαζί με την ίδια συμμετείχαν στις μαχητικές διαδηλώσεις στο κέντρο της Αθήνας. «Στο νοσοκομείο έφτασα το πρωί. Εξω από το νοσοκομείο μητέρες έκλαιγαν, παρακαλούσαν τους αστυνομικούς να τις αφήσουν να περάσουν, να δουν τα παιδιά τους. Ακόμη και μένα, όταν τους έδειξα την ταυτότητά μου, με χίλια παρακάλια μ' άφησαν να μπω. Έψαχνα να βρω τα αδέρφια μου, αλλά δεν μπορούσα, γινόταν πανζουρλισμός».

Υστερα από αρκετή ώρα η κυρία Σταθοπούλου θα καταφέρει να πλησιάσει έναν γνωστό της γιατρό, από τον οποίο θα ζητήσει βοήθεια. «Τον παρακάλεσα να πάει μέσα στα ιατρεία και στους θαλάμους να ψάξει, να δει. Εμένα δεν μου επέτρεπαν να μπω μέσα. Όταν γύρισε, ήταν κατακίτρινος. Είχε δει τον διοικητικό διευθυντή του νοσοκομείου, να χτυπάει με ένα βούρδουλα τον κόσμο. Αστυνομικούς με μπλούζες ιατρικές να ορμάνε στους θαλάμους και να ξηλώνουν τους ορούς των ασθενών, να δέρνουν τραυματίες πάνω στα φορεία, να τους σέρνουν στους διαδρόμους. Μέχρι τον Μπουκλάκο, τον διοικητικό διευθυντή του νοσοκομείου, είδε να χτυπάει με ένα βούρδουλα τον κόσμο».

Αυτό διαπίστωσε με τα ίδια του τα μάτια και ο γιατρός κ. Γιώργος Πεφάνης. «Κάποια στιγμή ήρθε ένας φοιτητής που φορούσε ιατρική μπλούζα και μου ζήτησε επιδέσμους. Στο προαύλιο ήταν πολλοί φοιτητές τραυματισμένοι, οι οποίοι, με αυτά που έβλεπαν, φοβόντουσαν να πλησιάσουν. "Πάμε, παιδί μου, στον διευθυντή να σου δώσει ό,τι θέλετε" του είπα και πήγαμε στο γραφείο του Μπουκλάκου». Εκεί ο κ. Πεφάνης θα γνωρίσει το αληθινό πρόσωπο του διοικητικού διευθυντή του νοσοκομείου, απόστρατου αξιωματικού του ΓΕΣ, Βασίλη Μπουκλάκου. «Στο γραφείο ήταν δυο αστυνομικοί της φρουράς του νοσοκομείου, οι οποίοι παρουσία του Μπουκλάκου όρμησαν και χτύπησαν το παιδί. Την ώρα εκείνη ελύγισα. Πόνεσα και δάκρυσα. Το ιερό δικαίωμα του πόνου με κυρίευσε. Δεν είπα τίποτα. Ήθελα να βοηθήσω το παιδί, αλλά το πήγα στο στόμα του λύκου».

Την αναληγσία και το μένος των οργάνων της χούντας αντιμετώπισαν και οι νεαροί που πλησίαζαν στην περίμετρο του

νοσοκομείου για να τους παρασχεθούν οι πρώτες βοήθειες. «...Και υπήρξαν πολλά περιπτώσεις βαρυτάτων τραυματισμών, υπό των "γενναίων" αυτών αστυνομικών προκληθέντων» υπογραμμίζει ο εισαγγελέας Δημήτρης Τσεβάς. Κάτω από τη σιωπηρή παρότρυνση του διοικητικού διευθυντή του Ρυθμιστικού Κέντρου Αθηνών, οι αστυνομικοί της μόνιμης φρουράς του νοσοκομείου, με «μπροστάρηδες» τους Ηλία Καραδήμα και Νίκο Νηστικάκη, θα ορμήσουν σαν ύαινες στα ανυπεράσπιστα θύματά τους, θα εκτονώσουν με παραφορά τα σκοτεινά ένστικτά τους.

«Το θέαμα ήταν φοβερό και μας έκανε να ντρεπόμαστε» θα ομολογήσει στον εισαγγελέα Δημήτρη Τσεβά ένας από τους διοικητικούς υπαλλήλους του νοσοκομείου. Τριάντα χρόνια μετά τα τραγικά γεγονότα ο γιατρός κ. Πεφάνης θα πει: «Έπρεπε να βοηθήσουμε τα παιδιά, αλλά αυτό δεν έγινε. Εδώ αιχμαλώτους πιάνουν και τους έχουν στα ώπα-ώπα. Κι αυτοί δεν λογάριασαν ότι είναι ελληνόπουλα και, μάλιστα, ότι πολλά από αυτά ήταν βαρύτατα τραυματισμένα».

Μπροστά σε ένα αποτρόπαιο σκηνικό ξυλοδαρμού φοιτητή στο προαύλιο του νοσοκομείου, ο διευθυντής της Ορθοπεδικής Κλινικής Βενιζέλος Σουρμελής, επίκουρος καθηγητής Ορθοπεδικής, θα αντιδράσει με θαρραλέο τρόπο. Μετά τις κραυγές απελπισίας του νεαρού, διέκοψε το χειρουργείο, βγήκε στο παράθυρο και φώναξε στους αστυνομικούς: «Καλά, δεν ντρέπεστε; Δεν είστε Έλληνες εσείς; Δεν έχετε λίγο φιλότιμο; Τι είναι αυτά τα πράγματα!» Η φωνή του ηλικιωμένου πανεπιστημιακού γιατρού, δυνατή, στεντόρεια, σαν ηλεκτρικό φορτίο θα φτάσει στα αφτιά των αφιονισμένων αστυνομικών που έμειναν να τον κοιτούν αποχαυνωμένοι. «Οι αστυνομικοί πάγωσαν από τη φωνή του Βενιζέλου Σουρμελή. Ήταν ένας γιγαντώσωμος άνθρωπος, προχωρημένης ηλικίας που το έλεγε όμως η καρδιά του» λένε σήμερα οι συνάδελφοί του.

Για ώρες πολλές, μέσα και έξω από το νοσοκομείο, οι βιαιοπραγίες των αστυνομικών θα συνεχιστούν με αμείωτη ένταση. Δεκάδες τραυματίες και οι συνοδοί τους θα υποστούν τη βαναυσότητα των αστυνομικών που κατά κύματα επετίθεντο στα ανυπεράσπιστα θύματά τους. Η λύσσα τους θα κοπάσει μόνο όταν θα αφαιρέσουν ζωές, όταν δυο νέοι - ένας συνοδός και ένας τραυματίας - θα αφήσουν την τελευταία τους πνοή από τα δολοφονικά τους χτυπήματα!

«Πλήρως εκ των εκτεθέντων εβεβαιώθη η εν ψυχρώ δολοφονία

νέου ανδρός εις το Ρυθμιστικόν Κέντρο Αθηνών υπό των αυτόθι υπηρετούντων, κατά την τραγικήν αυτήν νύκτα, αστυνομικών, αλλά και δευτέρα τοιαύτη θανατώσεως τραυματίου συνεπεία ξυλοδαρμού, εις χείρας του ιατρού χειρουργού Λεωνίδα Παπασταματίου αποβιώσαντος». Αυτά αναγράφονται, μεταξύ άλλων, στην πολυσέλιδη προκαταρκτική εξέταση που διενήργησε ο εισαγγελέας Δημήτρης Τσεβάς. Σήμερα ο γιατρός κ. Λεωνίδας Παπασταματίου, άγνωστο γιατί, αποφεύγει να αναφερθεί στο τραγικό συμβάν με τον άτυχο νεαρό. «Γράψτε ό,τι αναφέρεται στο πόρισμα Τσεβά» ήταν η απάντησή του. Όταν όμως του γνωστοποιήθηκε το περιεχόμενο του πορίσματος, ο κ. Παπασταματίου άλλαξε θέση: «Δεν θυμάμαι να είπα τέτοια πράγματα στον εισαγγελέα» ισχυρίστηκε!

Για να γλιτώσουν τους ασθενείς τους οι γιατροί, οι νοσηλευτές και οι διοικητικοί υπάλληλοι του νοσοκομείου ανέλαβαν δράση. Κάτω από τη μύτη των αστυνομικών, «εφυγάδευον τους τραυματίας ή κατεχώρουν ψευδώς τα στοιχεία της ταυτότητός των, ίνα αποφύγουν ούτοι τας εν συνεχεία βεβαίας κακοποιήσεις των». Για τη ριψοκίνδυνη πρωτοβουλία τους, κυρίως όμως για το υψηλό αίσθημα του καθήκοντός τους, η πολιτεία, ένα χρόνο αργότερα, θα εκφράσει την ευαρέσκειά της προς το προσωπικό του νοσοκομείου. Γιατροί, νοσηλευτές και διοικητικό προσωπικό, «με ιεράν προσήλωσιν εις το καθήκον επέδειξαν συγκινητικό ενδιαφέρον και ζήλον» ήταν το εγκώμιο που τους έπλεξε, ύστερα από σχετική διοικητική έρευνα, επιθεωρητής του υπουργείου Υγείας.

Μία από τις πρώτες ενέργειες των γιατρών ήταν να δημιουργήσουν έναν διάδρομο διαφυγής των ασθενών τους. «Πίσω από το χειρουργικό ιατρείο, υπήρχαν δυο αίθουσες. Σε μια από αυτές, βάλαμε από την εξωτερική πλευρά, κάτω από το παράθυρο, ένα γραφείο. Ετσι, από το παράθυρο, έβγαινες έξω, πατώντας πάνω στο γραφείο, και από εκεί, μέσω μιας γειτονικής ράμπας πήγαινες κατευθείαν στο νοσοκομείο "Σωτηρία"» αναφέρει ο κ. Θεόπιστος και προσθέτει: «Εκεί, και δυο διμοιρίες να σε έψαχναν απ' το πρωί μέχρι το βράδυ, δεν σε έβρισκαν».

Παρά τη σωτήρια βοήθεια των γιατρών, πολλοί ασθενείς, σύμφωνα με τον εισαγγελέα Δημήτρη Τσεβά, «απέφευγον να μεταβούν εις Νοσοκομεία ή Κλινικάς. Και ούτω την εντροπήν, διεδέχθη ο φόβος των ασθενών και η εκ των Ναών της υγείας απομάκρυνσίς των. Δείγμα και τούτο της πολιτιστικής εξελίξεως μιας εποχής»! Για τον λόγο αυτόν πολλοί γιατροί του νοσοκομείου αποφάσισαν να

παραποιοούν τα στοιχεία ταυτότητας και την ηλικία των ασθενών τους, όπως επίσης και τις ιατρικές γνωματεύσεις τους, προκειμένου να αποπροσανατολίσουν τους αστυνομικούς που έκαναν άνω-κάτω ακόμη και τα μητρώα του νοσοκομείου για να εντοπίσουν τους φοιτητές.

«Μόλις είδαμε τι συνέβαινε, αποφασίσαμε - κι αυτά εν ριπή οφθαλμού, όχι με το ραχάτι μας - να γράφουμε άλλα αντ' άλλων στα βιβλία» σημειώνει ο κ. Θεόπιστος. «Ο τραυματίας λεγόταν Γιώργος Αναστασόπουλος φέρ' ειπείν; Εμείς γράφαμε Παύλος Χατζηχρήστος. Ήταν 25 χρονών; Βάζαμε 32, για να είναι εκτός ηλικιακής εμβελείας. Είχε τραύμα από τέμνον όργανο; Εμείς γράφαμε θλαστικό τραύμα. Γι' αυτό είναι δύσκολο να βρεθούν τα στοιχεία των τραυματιών. Μπροστά στον κίνδυνο να υποστούν τα πάθη του Χριστού, αλλάζαμε τα στοιχεία τους».

Παράλληλα οι γιατροί φρόντιζαν να απαλλάξουν τους ασθενείς τους από κάθε επιβαρυντικό στοιχείο που έκρυβαν στις τσέπες τους. «Τους ρωτάγαμε εάν έχουν μαζί τους προκηρύξεις. Όσοι είχαν, τις παίρναμε και τις πετάγαμε μέσα στον κάδο με τις ματωμένες γάζες, τα ρυπαρά υλικά και τους μισοτελειωμένους ορούς. Γιατί οι αστυνομικοί έρχονταν ακόμη και μέσα στα χειρουργεία και έψαχναν. Εκεί όμως ούτε το μάτι τους δεν έριχναν γιατί σιχαίνονταν τα αίματα».

Ο τότε διευθυντής της Γ' Χειρουργικής Κλινικής του νοσοκομείου κ. Κώστας Χαρώνης, ο οποίος, μαζί με το επιτελείο του, σήκωσε το μεγαλύτερο βάρος των σοβαρών περιστατικών, θυμάται ότι «στα χειρουργεία ήρχοντο αστυνομικοί μαζί με τον Μπουκλάκο. Γι' αυτό στα αρχεία μας αλλάζαμε τα στοιχεία των ασθενών». Αν τότε όμως η ενέργεια των γιατρών να «μαγειρέψουν» τα αρχεία τους αποδείχθηκε ευεργετική για τους τραυματίες του Πολυτεχνείου, στη Μεταπολίτευση θα καταλήξει μπούμερανγκ. «Πολλοί από τους ασθενείς μας» εξηγεί ο κ. Χαρώνης «ήρθαν να πάρουν μια σχετική βεβαίωση για να βγάλουν μια συνταξούλα ή μια αναβολή από τον στρατό και δεν μπορούσαμε να τους εξυπηρετήσουμε γιατί στα βιβλία υπήρχαν τα ψεύτικα ονόματα»!